

Vanaf de zijlijn (1)

(Reactie op artikel 'Vanaf de zijlijn', van Ko Zoet, november 1994)

Ik ben inderdaad geschrokken van de inhoud van **bijen** van september. Verbaasd en verwonderd was ik echter niet, zoiets moest vroeg of laat gebeuren. De heer Ko Zoet vraagt zich af of door het voortdurend selecteren op bepaalde eigenschappen wezenlijke levensfactoren in het slop zijn geraakt. Ik meen dat het niet moeilijk is daarop te antwoorden. Voor alle duidelijkheid, ik ben zelf lid van BBV, maak deel uit van een Buckfast werkgroep en imker gedeeltelijk met Buckfast. Verder heb ik de grootste bewondering voor Broeder Adam als imker. Dit houdt echter niet in dat ik het met alle verklaringen en meningen, zowel van Broeder Adam als van andere telers, eens ben. Ik ben van mening dat al te gemakkelijk gezegd wordt 'Wij hebben die of die eigenschap toegevoegd' waar het integendeel in de meeste gevallen gaat om een weggekweekte eigenschap. Ik geef een paar voorbeelden:

18 — Broeder Adam als imker. Dit houdt echter niet in dat ik

Een kweker vertelde me: 'Ik heb in die stam een grote zachtmoedigheid ingevoegd.' Volgens mij is dat niet juist. Hij heeft de agressiviteit eruit gekweekt. Voor de imker een goede zaak maar voor het bijenvolk een verarming. Het bijenvolk heeft de agressiviteit nodig om zich tegen rovers te verdedigen.

In bepaalde stammen is zogezegd de eigenschap om onder alle omstandigheden te blijven doorbroeden ingekweekt. Ook dat is onjuist. Die stammen hebben het vermogen verloren om te reageren op veranderde omstandigheden. Dit 'kan' voor de imker een winstpunt zijn(?). Voor het bijenvolk in de natuur zou het de ondergang betekenen. Ik kan zo nog een tijdje doorgaan. U vraagt zich echter waarschijnlijk af wat dit nu met AVB te maken heeft. Mogelijk niets. Ik heb hier echter een uitspraak van Broeder Adam voor me liggen en hij zegt: 'De neiging van de bijen om de binnenkant van de woningen met een laag propolis te bedekken is één van de meest vervelende trekken van de honingbij. Deze 'compleet overbodige' bezigheid van de bijen in een moderne kast bemoeilijkt het werk van de imker.' Hij heeft dus deze neiging uitgekweekt en dat kan voor de imkers aangenaam overkomen. Ik geloof echter niet dat de bijen propoliseren uit verveling of als vrijetijdsbesteding. We weten allemaal dat propolis een bacterie-dodende werking heeft. Dus... ik heb zelf o.a. ook caucasica volken die zelfs de raten met propolis besmeren. Aangenaam is anders. Maar ik denk wel dat ziektekiemen minder kans

hebben. Om het kort te maken, ik wil alleen maar zeggen dat, als we alleen maar oog hebben voor productie, we terecht zullen komen waar de veekwekers staan met o.a. de varkenspest, de pseudo-vogelpest, e.a. Daarom pleit ik voor het behoud van de natuurlijke rassen zodat we altijd daarop kunnen terugvallen.

Marcel Arnst, Essen België

Vanaf de zijlijn (2)

In het novembernummer van **bijen** begint Ko Zoet zijn bijdrage als volgt: 'Waarschijnlijk bent u net zo geschrokken van de inhoud van **bijen** van september als ik'. Welnu, het bestuur van Buckfast Belangen Verenigd is zich ongelukkig geschrokken van de inhoud van dit artikel van Ko Zoet.

De heer Zoet permittent zich als 'toeschouwer aan de zijlijn' op uiterst onwetenschappelijke wijze tendentieuze negatieve constatering te doen ten aanzien van Buckfastbijen. Hij constateert: 'alles wijst er op dat AVB op de een of andere manier samenhangt met de Buckfastbij'.

Welnu, het bestuur van Buckfast Belangen Verenigd constateert dat dit artikel wijst op het ontbreken van kennis van zaken bij de heer Zoet en een ongefundeerde mening over de samenhang van AVB en Buckfastbijen. Enkele voorbeelden: Carnicateelt zou al veertig jaar gemeengoed zijn zonder dat er ooit Amerikaans vuilbroed is geconstateerd. Als de heer Zoet naast zijn schrijverij ook zou hebben gelezen, had hij kunnen weten dat een aantal jaren geleden in Limburg AVB geconstateerd is bij Carnicabijen. Dat heeft overigens niets met het Carnicaras van doen. AVB komt voor bij alle rassen. Ook bij Buckfast.

Letterlijk schrijft de heer Zoet: 'Als het uitvliegen van de Buckfastbij in de winter een eigenschap van het ras blijkt te zijn ...'. Dat 'blijken' leidt bij de heer Zoet automatisch tot de conclusie van onaangepast gedrag bij de heersende klimaatomstandigheden. Wij willen er graag op wijzen dat deze conclusie van de heer Zoet gebaseerd blijkt op één ervaring van één imker, die over zijn beginnerservaringen met Buckfastbijen verhaalt in het blad van de Leidse imkersvereniging. Een volledig onjuiste conclusie die absoluut niet strookt met de praktijkervaringen van Buckfastimkers. Hier is sprake van een incident.

Onze complimenten voor de heer Zoet voor zijn taalgrapje als hij in één zin spreekt over het feit dat hij zich op 'glad ijs' begeeft als hij het heeft over 'mid-winter-uitvluchten'. Hij vraagt zich hier echter af of

doorselecteren op haaldrift de oorzaak is van de mid-winter-uitvluchten. Wij nodigen de heer Zoet uit kennis te komen nemen van de wijze waarop de Buckfastbijen bij onze licentienemers geteeld worden. Dan zal hem duidelijk worden dat er meer selectiecriteria zijn. Is het niet één van de licentienemers van Buckfast Belangen Verenigd die in Nederland de promotor is van de pintest?

Amerikaans vuilbroed is geen nieuwe plaag en zij trof in het verleden alle soorten bijen. In Duitsland heeft men nu al zo'n 500 besmettingshaarden gevonden en worden alle bijenrassen getroffen. Met het toenemen van de besmetting in Nederland zal blijken dat AVB zich van grenzen en rassen niets aantrekt en dat elk ras besmet wordt. Net als in het verleden. Duidelijk moet worden waar de bronnen liggen, zodat verdere verspreiding zoveel als mogelijk tegengegaan kan worden. Met beschuldigende en belerende vingertjes van de heer Zoet naar een bepaald ras en haar ondeugende imkers die uit het buitenland materiaal importeren, wordt de drempel voor aangifte van AVB alleen maar verhoogd. Door zijn gesprekken met imkers zou de heer Zoet overigens toch moeten weten dat import van koninginnen van alle tijden en alle rassen is.

Het bestuur van Buckfast Belangen Verenigd vraagt zich af wat de heer Zoet en de redactie van *bijen* beweegt om zo'n artikel te plaatsen. Het is geen bijdrage aan het verzoek van de VBBN om het hoofd koel te houden en zelfs in tegenspraak met de eerste alinea van het artikel van de heer Zoet zelf, waarin hij stelt dat we met beschuldigende vingertjes niets opschieten. Het kwaad is echter geschied. Het is geschreven en het staat gedrukt. Men noemt geen koe bont of er is wel een vlekje aan. Toch? Heer Zoet, bedankt voor uw bijdrage aan het creëren van controverse tussen hobbyisten. Een prima bijdrage aan de bestrijding van Amerikaans vuilbroed!

Allan Reeder, namens het bestuur van Buckfast Belangen Verenigd.

Water

In 'Snippers', *bijen* 3/12: 304 (1994) onder het kopje 'Water' lees ik 'de eerste twee tot drie dagen wordt de larve gevoed door voedsterbijen met voer uit hun klieren. Wat ze de rest van hun larvestadium krijgen is niet zo bekend, waarschijnlijk een mengsel van verdunde honing, ...'(1)

Waarom honing? Honing levert alleen maar energie

en een larve heeft geen of weinig energie nodig, niet voor arbeid en niet voor warmte.(2)

M. Arnst, Essen België

Van de redactie

Om helderheid in de discussie over het larvale voedsel te brengen, het volgende:

(1) Het voedsel van jonge werkster- en darrelarven bevat ongeveer evenveel water, suikers (12-20 %) en eiwitten (40-65 %). Deze samenstelling verandert wanneer de werkster- en darrelarven respectievelijk 84 en 108 uren oud zijn; dan neemt het suikergehalte sterk toe en het water- en eiwitgehalte neemt sterk af.

In de koninginnegelei blijft het suiker- (20-22%) en eiwitgehalte (40-45 %) vrijwel constant; het watergehalte stijgt eerst van 50 naar 65 % en neemt dan weer af, maar blijft steeds onder dat van het werkster- en darrelarven voedsel.

In jonge werkster- en darrelarven (tot de leeftijd van 48 uren) bestaan de suikers in hoofdzaak uit glucose en later uit fructose. Koninginnegelei bevat steeds meer glucose dan fructose.

Het larvale voedsel is afkomstig uit de voedersapklieren, de mandibulaire klieren en na het omslagpunt bij werkster- en darrelarven ook uit de krop. Het eiwit is afkomstig uit de voedersapklieren en niet uit stuifmeel dat zich in het larvenvoedsel kan bevinden, zoals vaak wordt gedacht. Koninginnegelei bevat geen stuifmeel, het voedsel van de werksterlarve een verdwaalde korrel en dat van de darrelarve iets meer.

(2) Larven hebben wel degelijk suikers (energie) nodig voor het opbouwen en ombouwen van hun lichaam. Meer details kunt u lezen in:

• Brouwers, E.V.M. (1984) Glucose/fructose ratio in the food of honeybee larvae during caste differentiation. *Journal of Apicultural Research* 23: 94-101.

• Brouwers, E.V.M., Ebert, R. en Beetsma, J. (1987) Behavioural and physiological aspects of nurse bees in relation to the composition of larval food during caste differentiation in the honeybee. *Journal of Apicultural Research* 26: 11-23.

Texel: varroamijtvrije gemeente

Uit verschillende steekproeven bij Texelse imkers in 1994 blijkt de varroamijt niet te zijn aangetroffen. Door het ontbreken van deze voor de imkerij schadelijke parasiet kan men op Texel nog onbezorgd imkeren.

Het ontbreken van de varroamijt is te danken aan het vervoersverbod van en naar het eiland. Niet alleen in- en uitvoer van volken, maar ook van kastmaterialen e.d. is niet toegestaan. Dit is vastgelegd in een plaatselijke politie-verordening.

Door het varroamijt-vrije 'reservaat' lijken Texelse bijen (ook mogelijk door aanpassingen aan de altijd harde wind) zich te ontwikkelen tot sterke bijen. Het aantal ingewinterde volken ligt op dit moment rond de 200. Texelse honing – voornamelijk lamsoor -, phacelia- en duinhoning – is dan ook echt natuurzuiver te noemen. De door de Texelse imkers geproduceerde schone was wordt bij de bijenstand van het Maartenshuis bij De Koog verwerkt tot kaarsen en kunstraat. De kunstraat wordt voor de eigen imkers vervaardigd.

Het handhaven van deze varroamijt-vrije populatie is van belang voor met name de studie van de Nederlandse bij in het algemeen. Vergelijkingen tussen de ontwikkeling van besmette en onbesmette volken blijven dan altijd mogelijk. Duidelijk moet zijn dat het handhaven van eerdergenoemd vervoersverbod een vereiste moet zijn. Binnen de Texelse subvereniging heeft men beslist, dat alle kasten voorzien moeten zijn van naam en adres, zodat controle altijd mogelijk blijft. Ook de politie en de TESO (de maatschappij die de veerdiensten verzorgt) worden door de vereniging steeds herinnerd aan de voor de Texelse imkerij belangrijke politieverordening.

Namens bestuur VBBN subvereniging Texel,

Peter van Vliet en Dick Schermer.

Koninginneteeltdag '95

De Koninginneteeltdag zal dit jaar plaatsvinden op 21 januari 1995. Zoals ook in voorafgaande jaren, kunnen wij dit jaar weer beschikken over de collegezaal van de vakgroep Entomologie van de Landbouw Universiteit Wageningen, Binnenhaven 7 te Wageningen.

Het programma begint om 10.00 uur, ontvangst met koffie vanaf 09.30 uur.

Wij streven ernaar om om 15.30 te stoppen.

U wordt verzocht zelf een lunchpakket mee te brengen. Per persoon wordt een bijdrage van f10,- gevraagd.

Hoe te bereiken?

De Binnenhaven bereikt men door op het kruispunt Mansholtlaan/Grintweg (links café/restaurant De Keijser) niet richting Bijenhuis te gaan, maar de rondweg de andere kant uit te kiezen. Deze maakt na 1,5 km een vrij scherpe bocht naar links, waarna aan de rechterzijde een ventweg begint. Deze ventweg volgt u tot voorbij de grote stenen beker, waarna u rechtsaf gaat richting hoofdingang. Bus 83 vertrekt acht minuten voor het hele en het halve uur vanaf het NS-station Ede/Wageningen. Deze bus brengt u naar de bushalte vrijwel voor het gebouw. U kunt natuurlijk ook een treintaxi nemen.

Sprekers

- H. Dijkema: Verspreiden van teeltmateriaal rekening houdend met de aanwezigheid van Amerikaans vuilbroed in Nederland
- J. Trip: Gestandaardiseerde bevruchtungskastjes onder AVB omstandigheden
- J. Dommerholt: Het in stand houden van teeltlijnen en stammen
- H.H. Töben: Het beheer van een landbevruchtungsstation.